

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

20 березня 2018 р.

Київ

№ 130-р

Про визнання підтримки суб'єктів господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 19.03.2018 № 500-01/31-п та повідомлення про нову державну допомогу, надіслане листом Управління житлово-комунального господарства Хмельницької міської ради від 22.01.2018 № 01-11/16 (вх. № 5-01/44-ДД від 26.01.2018), яке було подано на виконання пункту 2 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631 (далі – Порядок 2-рп),

ВСТАНОВИВ:

1. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

1.1. Надавач підтримки

- (1) Управління житлово-комунального господарства Хмельницької міської ради (22000, Вінницька обл., м. Хмельник, вул. Столярчука, 10, ідентифікаційний код юридичної особи 26287105).

1.2. Отримувач підтримки

- (2) Комунальне підприємство «Хмельникводоканал» (22000, Вінницька обл., м. Хмельник, вул. Вугріновська, 130, ідентифікаційний код юридичної особи 36575284).

1.3. Мета (ціль) підтримки

- (3) Метою (ціллю) підтримки є:

- сприяння окремим видам господарської діяльності;
- забезпечення надання якісних послуг з водопостачання та водовідведення;
- будівництво нової станції водопідготовки;

- підвищення надійності технологічного процесу, покращення якості питної води;
- підвищення надійності водопостачання, зменшення споживання електроенергії;
- покращення якості питної води та зменшення її вартості;
- впровадження станцій (установок) доочищення води у системах централізованого питного водопостачання для забезпечення дошкільних, шкільних та лікувальних закладів;
- забезпечення безаварійної роботи комплексу споруд ОСК;
- зниження вартості послуг.

1.4. Очікуваний результат

(4) Забезпечення надання якісних послуг з водопостачання та водовідведення відповідно до інформації, наданої Надавачем підтримки, зокрема:

- будівництво другої лінії напірного колектора каналізації від каналізаційної станції № 3 по вул. Першого Травня до очисних споруд каналізації по вул. Фрунзе, 130 в м. Хмельник;
- реконструкція водогону по вул. Сиротюка в м. Хмельнику (з коригуванням кошторисної документації та проведення його експертизи);
- будівництво самоплинного каналізаційного колектора по вул. Соборності у м. Хмельнику (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи);
- будівництво водогону по вул. Першого Травня в м. Хмельнику (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи);
- будівництво самоплинного каналізаційного колектора по вул. Першого Травня в м. Хмельнику (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи);
- будівництво нової високотехнологічної станції водопідготовки з поверхневим водозабором в м. Хмельнику (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи);
- будівництво каналізаційного колектора по вул. Парковій в м. Хмельнику (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи);
- реконструкція хлораторної та складу хлору на станції водопідготовки з придбанням та встановленням обладнання для знезараження води у м. Хмельнику (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи);
- реконструкція коагуляторної на станції водопідготовки, придбання та встановлення дозувального обладнання із системою автоматизованого управління у м. Хмельнику (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи);
- реконструкція водопровідно-насосної станції з передбаченим будівництвом резервуара чистої води 300 куб. м на вул. Пирогова у м. Хмельнику (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи);
- капітальний ремонт частини водогону по просп. Свободи в м. Хмельнику (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи);
- реконструкція каналізаційної насосної станції по вул. Комарова в м. Хмельнику (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи);
- капітальний ремонт каналізаційної мережі по вул. В. Івасюка в м. Хмельнику (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи);
- капітальний ремонт водопроводу по вул. Маліновського в м. Хмельнику (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи);
- будівництво артезіанської свердловини для водопостачання групи багатоповерхових житлових будинків по просп. Свободи та вул. Літописній в м. Хмельнику (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи);

- встановлення станцій доочищення води у ситемах централізованого питного водопостачання дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів м. Хмільника (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи);
- реконструкція системи аерації на очисних спорудах каналізації в м. Хмільнику (з виготовленням проектно-кошторисної документації та проведенням його експертизи).

1.5. Форма підтримки

(5) Субсидії.

(6) Капітальні трансферти. Фінансування комунального підприємства «Хмільникводоканал» відбувається шляхом перерахування коштів на рахунок державної казначейської служби на підставі укладених договорів у результаті здійснення комунальним підприємством «Хмільникводоканал» публічної закупівлі, допорогової закупівлі або закупівлі без використання електронної системи (в такому випадку обов'язково оприлюднюється звіт про укладений договір з підрядником, де зазначено предмет, якісні показники і вартість закупівлі). Фінансування здійснюється за фактично виконані роботи з утримання й ремонту об'єктів благоустрою міста відповідно до договорів, актів виконаних робіт. Попередня оплата не здійснюється.

1.6. Обсяг підтримки

(7) Загальний обсяг підтримки – 48 658,666 тис. грн.

(8) З них:

2013 рік: 4 363,3 тис. грн;
 2014 рік: 4 170 тис. грн;
 2015 рік: 3 615 тис. грн;
 2016 рік: 17 418,4 тис. грн;
 2017 рік: 7 096,84 тис. грн;
 2018 рік: 11 635,126 тис. грн;
 2019 рік: 330 тис. грн;
 2020 рік: 30 тис. грн.

1.7. Підстава для надання підтримки

- (9) Рішення Хмільницької міської ради від 21.12.2012 № 979 «Про затвердження нової редакції Програми забезпечення населення міста якісною питною водою на 2013 – 2020 рр».
- (10) Рішення Хмільницької міської ради від 08.12.2017 № 1252 «Про внесення змін до Програми забезпечення населення міста якісною питною водою на 2013 – 2020 рр., затвердженої рішенням Хмільницької міської ради від 21.12.2012 № 979 (зі змінами)».

1.8. Тривалість підтримки

(11) 3 01.01.2013 по 31.12.2020.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (12) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (13) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (14) Згідно зі статтею 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), Сторони домовились, що вони застосовуватимуть положення Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Союзу.
- (15) Відповідно до пункту 187 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Повідомлення) заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або загрожують спотворенням конкуренції, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами. На практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні, передбаченому статтею 107(1) Договору про функціонування Європейського Союзу, існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція.
- (16) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»:
- питна вода – вода, призначена для споживання людиною (водопровідна, фасована, з кюветів, пунктів розливу, шахтних колодязів та каптажів джерел), для використання споживачами для задоволення фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб, а також для виробництва продукції, що потребує її використання, склад якої за органолептичними, мікробіологічними, паразитологічними, хімічними, фізичними та радіаційними показниками відповідає гігієнічним вимогам;
 - водовідведення – діяльність із збирання, транспортування та очищення стічних вод за допомогою систем централізованого водовідведення або інших споруд відведення та/або очищення стічних вод;
 - підприємство централізованого водовідведення – суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів/систем централізованого водовідведення;

- система централізованого водовідведення – сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого відведення та очищення стічних вод, що пов'язані єдиним технологічним процесом;
- централізоване водовідведення – господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення;
- питне водопостачання – діяльність, пов'язана з виробництвом, транспортуванням та постачанням питної води споживачам питної води, охороною джерел та систем питного водопостачання;
- підприємство питного водопостачання – суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води;
- система питного водопостачання – сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого та нецентралізованого питного постачання;
- централізоване питне водопостачання – діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.

(17) Згідно із статтею 7 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» держава гарантує захист прав споживачів у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення, зокрема, шляхом:

- державної підтримки, регулювання та нагляду у сфері питного водопостачання і водовідведення відповідно до цього Закону;
- здійснення заходів організаційного, науково-технічного, санітарно-епідеміологічного, природоохоронного, економічного, правового характеру щодо поліпшення якості питної води, розвитку питного водопостачання, охорони джерел і систем питного водопостачання, відновлення запасів питної води;
- задоволення потреб населення у питній воді шляхом пріоритетного розвитку систем централізованого питного водопостачання та водовідведення, створення резервних систем питного водопостачання.

(18) Згідно із статтею 8 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» державна підтримка у сфері питної води та питного водопостачання надається відповідно до обсягів коштів, передбачених Законом України «Про державний бюджет України» на відповідний рік, для фінансування заходів у сфері будівництва і реконструкції систем питного водопостачання, водовідведення та очищення стічних вод, а також проведення науково-дослідних робіт з удосконалення питного водопостачання та ресурсозбереження.

3. СФЕРА ПРИРОДНОЇ МОНОПОЛІЇ

(19) Згідно з частиною першою статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні

іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (20) У той час як українське законодавство містить чітко визначене поняття «природна монополія», у первинному та вторинному законодавстві Європейського Союзу воно відсутнє. Натомість існує положення, що стосується законної монополії, що означає наявність спеціальних та виключних прав, які держава може призначити підприємствам (як правило державним) з метою забезпечення виконання публічних обов'язків. Так, відповідно до статті 106 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу, держава може зобов'язати певного суб'єкта господарювання бути оператором, що надає послуги загального економічного інтересу (далі – ПЗЕІ). У такому випадку суб'єкти господарювання, що надають ПЗЕІ або ті, що мають характер прибуткової монополії, підпадають під дію правил конкуренції тільки у тій мірі, в якій це не перешкоджає виконанню дорученого їм спеціального завдання.
- (21) Законна монополія існує тоді, коли надання такої послуги на законодавчому рівні або регулюючими заходами покладено на ексклюзивного надавача, з явною заборорою будь-яким іншим підприємствам надавати таку послугу (навіть не задовольняти можливий попит з боку певних груп покупців). Проте сам факт надання публічних послуг конкретним підприємством не означає, що таке підприємство користується законною монополією.
- (22) За загальним правилом, надання послуг законною монополією виключає будь-яке спотворення конкуренції, однак є умови, що мають бути кумулятивно виконані. Ці умови встановлені пунктом 188 Повідомлення, а саме:
- послуга має бути предметом законної монополії;
 - законна монополія не лише виключає можливість конкуренції на ринку, а й передбачає існування ексклюзивного надавача відповідної послуги на такому ринку;
 - відповідна послуга не конкурує з іншими послугами;
 - якщо надавач відповідної послуги здійснює діяльність на іншому ринку (за географічним розташуванням чи продукцією), відкритому для конкуренції, можливість здійснення перехресного субсидіювання має бути виключена. Для цього необхідно вести окремі розрахунки, належним чином розподіляти доходи і витрати та запобігати використанню державного фінансування некомерційної діяльності для перехресного субсидіювання комерційної діяльності.
- (23) Обов'язок запобігання фінансуванню комерційної діяльності унаслідок перехресного субсидіювання регламентовано міжнародними зобов'язаннями, передбаченими Угодою. Відповідно до статті 263(4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою (тобто до 2022 року) мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання ПЗЕІ, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг в будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншої сторони, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
 - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку - обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.

- (24) Враховуючи те, що суб'єкт природної монополії може здійснювати й іншу комерційну діяльність, не пов'язану з виконанням функцій у сфері природної монополії, мають бути окремі бухгалтерські рахунки для запобігання перехресного субсидіювання.
- (25) Відповідно до статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема, вести окремий бухгалтерський облік за кожним видом діяльності, що підлягає ліцензуванню.
- (26) Отже, державна підтримка суб'єкту господарювання, яка надана для обслуговування та управління систем водопостачання та водовідведення, з урахуванням пункту 211 Повідомлення, не буде впливати на конкуренцію, а отже, не буде державною допомогою, якщо:
- об'єкт інфраструктури не має прямих конкурентів у межах певної території (комунальне підприємство «Хмільникводоканал» є суб'єктом природної монополії по Вінницькій області);
 - обсяг приватного фінансування у відповідну сферу є незначним (система водопостачання не є привабливою для приватного інвестора через складність технологічних особливостей виробництва, значну затратність експлуатації інфраструктури тощо) (комунальне підприємство «Хмільникводоканал» засноване на міській комунальній власності з метою забезпечення фізичних та юридичних осіб на території міста Хмільника послугами централізованого водопостачання та водовідведення. Форма власності «комунальне підприємство» передбачає фінансування комунального підприємства «Хмільникводоканал» як отримувача майна на праві господарського відання за кошти власника, тобто територіальної громади в особі Хмільницької міської ради);
 - об'єкт інфраструктури не призначений для отримання переваг певними суб'єктами господарювання або галузями, проте створює користь для суспільства в цілому.

4. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

- (27) Комунальне підприємство «Хмільникводоканал» засноване на міській комунальній власності з метою забезпечення фізичних та юридичних осіб, розташованих на території міста Хмільника, послугами централізованого водопостачання та водовідведення, а також з метою забезпечення належного функціонування та технічного стану об'єктів водопроводу, каналізації та водопроповідно-каналізаційних мереж, які перебувають на балансі Підприємства.
- (28) Комунальне підприємство «Хмільникводоканал» є суб'єктом природної монополії за № 41 зведеного Переліку суб'єктів природних монополій по Вінницькій області.
- (29) Комунальне підприємство «Хмільникводоканал» забезпечує питною водою жителів міста Хмільника з 1970 року. Джерелом водопостачання є річка Південний Буг. На цей час спостерігається погіршення стану основного джерела водопостачання міста Хмільника. Негативні зовнішні чинники призводять до порушення природних процесів самоочищення водних об'єктів і значного ускладнення одержання якісної питної води на діючих очисних спорудах підприємств питного водопостачання. Необхідно змінити технологію водопідготовки на сучасну, яка дозволила б отримувати якісну питну воду.
- (30) У тарифи з водопостачання та водовідведення закладено лише поточний ремонт мереж водопостачання та водовідведення; капітальний ремонт, будівництво, придбання обладнання тощо, без фінансової підтримки зі сторони міського бюджету є неможливим.
- (31) Фінансування комунального підприємства «Хмільникводоканал» здійснюється лише на виконання заходів, зазначених у Програмі забезпечення населення міста якісною питною

водою на 2013 – 2020 рр. і спрямованих на забезпечення водопостачання і водовідведення, як суб'єкта природної монополії.

- (32) Згідно із статтею 8 розділу II Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» державна підтримка у сфері питної води та питного водопостачання надається відповідно до обсягів коштів, передбачених Законом України «Про державний бюджет України» на відповідний рік, для фінансування заходів у сфері будівництва і реконструкції систем питного водопостачання, водовідведення та очищення стічних вод, а також проведення науково-дослідних робіт із вдосконалення питного водопостачання та ресурсозбереження.
- (33) Відповідно до статті 6 розділу II Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» до принципів державної політики належить гарантоване першочергове забезпечення питною водою населення для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб.
- (34) Відповідно до додаткової інформації, наданої управлінням житлово-комунального господарства Хмельницької міської ради листом від 27.02.2018 № 01-11/63 (вх. № 5-01/2390 від 27.02.2018), фінансування комунального підприємства «Хмельникводоканал» здійснюватиметься виключно на діяльність, пов'язану з водопостачанням та водовідведенням.
- (35) Сфера природної монополії передбачає відсутність конкуренції на відповідному ринку внаслідок технологічних особливостей виробництва. Однією з умов, за якої державна підтримка буде державною допомогою, – підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції. На ринку надання послуг з водопостачання та водовідведення у місті Хмельник у комунального підприємства «Хмельникводоканал» відсутні конкуренти.
- (36) Отже, враховуючи вищевикладене, державна підтримка з метою належного функціонування систем водопостачання та водовідведення комунального підприємства «Хмельникводоканал», яке обслуговує, покращує, стежить за нормальним функціонуванням систем водопостачання та водовідведення, не буде державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».
- (37) Експертами проекту технічної допомоги Європейського Співтовариства «Підтримка Антимонопольного комітету України у впровадженні правил державної допомоги» підтримано зазначену позицію.
- (38) Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2017 № 2-рп, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631, на підставі інформації, наданої управлінням житлово-комунального господарства Хмельницької міської ради, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Визнати, що підтримка (фінансування) у формі субсидій, капітальних трансфертів інших надходжень спеціального фонду, що виділені рішенням Хмельницької міської

ради від 21.12.2012 № 979 «Про затвердження нової редакції Програми забезпечення населення міста якісною питною водою на 2013 – 2020 рр.» та рішенням Хмельницької міської ради від 08.12.2017 № 1252 «Про внесення змін до Програми забезпечення населення міста якісною питною водою на 2013 – 2020 рр., затвердженої рішенням Хмельницької міської ради від 21.12.2012 № 979 (зі змінами)» комунальному підприємству «Хмельникводоканал» на період з 01.01.2013 по 31.12.2020 у сумі 48 658,666 тис. грн для забезпечення надання якісних послуг з водопостачання та водовідведення, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ